

STORTINGET

Innst. 378 L

(2020–2021)

Innstilling til Stortinget
frå finanskomiteen

Dokument 8:163 L (2020–2021)

Innstilling frå finanskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Helge André Njåstad, Åshild Bruun-Gundersen, Bård Hoksrud, Roy Steffensen, Himanshu Gulati, Tor André Johnsen, Bengt Rune Strifeldt, Sivert Bjørnstad, Erlend Wiborg og Ellen Eriksen om å fjerne eiendomsskatten innen 2024

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet blei det 23. mars 2021 fremja følgjande forslag:

«Vedtak til lov

om opphevelse av lov 6. juni 1975 nr. 29 om eiendomsskatt til kommunane (fjerning av eiendomsskatten)

I

Lov 6. juni 1975 nr. 29 om eiendomsskatt til kommunane oppheves.

II

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer, likevel senest 1. januar 2024.»

Sjå dokumentet for ei nærare utgreiing om forslaget.

Merknader frå komiteen

Komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Fredric Holen Bjørdal, Svein Roald

Hansen, Ingrid Heggø, Eigil Knutsen og Julia Wong, frå Høgre, Elin Rodum Agdestein, leiaren Mudassar Kapur, Anne Kristine Linnestad, Vetle Wang Soleim og Aleksander Stokkebø, frå Framstegspartiet, Morten Ørsal Johansen, Hans Andreas Limi og Sylvi Listhaug, frå Senterpartiet, Sigbjørn Gjelsvik og Trygve Slagsvold Vedum, frå Sosialistisk Venstreparti, Kari Elisabeth Kaski, frå Venstre, Ola Elvestuen, frå Kristeleg Folkeparti, Tore Storehaug, frå Miljøpartiet Dei Grøne, Per Espen Stoknes, og frå Raudt, Bjørnar Moxnes, viser til brev om saka frå finansministeren av 14. april 2021 (vedlagt).

Fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemene frå Framstegspartiet, vil understreke at eiendomsskatten er ein kommunal skatt og høyrer inn under det kommunale sjølvstyret. Det er det enkelte kommunistyret som avgjer om det skal skrivast ut eiendomsskatt eller ikkje. Denne skatten er ikkje samordna i inntektssystemet.

Fleirtalet har merka seg at av landet sine 356 kommunar skriv 321 ut eiendomsskatt.

Fleirtalet har merka seg at statsråden påpeiker at for enkelte kommunar er eiendomsskatten ei vesentleg inntektskjelde, og støttar dette synet. Dei totale eiendomsskatteinntektene til kommunane var på 14,8 mrd. kroner i 2020, der om lag halvparten (7,2 mrd. kroner) var frå bustad- og fritidseiendom.

Fleirtalet viser til at forslagsstillarane argumenterer for bortfall av eiendomsskatt for bustad- og fritidseiendom medan dei foreslår å fjerne høvet til å skrive ut eiendomsskatt på all eiendom. Fleirtalet vil peike på at

ei fjerning av kommunane sitt høve til å ta inn eigedomsskatt ikkje er konsekvensutgreidd eller har vore på høyring. Dette gjeld også for bustad- og fritidseigedommar.

Fleirtalet viser til at statsråden i svaret til komiteen viser til at høvet til å skrive ut eigedomsskatt er innskrenka dei siste åra. «Verk og bruk» er frå 2019 vedteken utfasa over sju år, og makssatsen er redusert frå 7 promille til 4 promille på bustad- og fritidseigedom. Statsråden peiker også på at OECD seier at skattlegging av bustader er for gunstig i Noreg.

Fleirtalet viser til at statsråden peiker på at eit bortfall av eigedomsskatt kan ha store økonomiske konsekvensar for enkeltkommunar, særleg for vasskraftkommunar og vertskommunar for petroleumsanlegg, og støttar dette synet.

Fleirtalet viser til statsråden sitt svar om at frå 2014 kan kommunane nytte formuesgrunnlaget (statens bustadverdiar) ved verdsettinga, og dermed vil mange av dei problema forslagsstillarane peiker på vera retta opp i. Fleirtalet støttar dette synet.

Fleirtalet foreslår at representantforslaget ikkje vert vedteke.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at kommunesektoren har et godt økonomisk fundament for å møte fremtidens utfordringer. Dette flertallet merker seg at kommunesektorens frie inntekter har blitt styrket med anslagsvis 35 mrd. kroner i perioden 2013–2019, og at kommunenes frie inntekter har økt videre i både 2020 og 2021. I budsjettenigheten mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet om statsbudsjettet 2021 ble det lagt opp til en realvekst i kommunesektorens frie inntekter på 2 mrd. kroner. Dette er i tråd med de signalene som ble gitt i kommuneproposisjonen for 2021.

Dette flertallet viser til at kommunesektoren gjennomgående har hatt en god realvekst i de årene regjeringen har styrt, og at man de siste årene har hatt et historisk lavt antall kommuner på ROBEK siden registret ble opprettet i 2001.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Rødt påpeker at regjeringen Solbergs bevilgning til kompensasjon for bortfall av eiendomsskatt på produksjonsutstyr og installasjoner ikke har vært tilstrekkelig til å dekke den inntektsreduksjonen dette har påført kommunene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Miljøpartiet De Grønne viser til at eiendomsskatten har nådd et historisk høyt nivå under regjeringen Solberg, og at dette har sammenheng med at de ordinære inntektene gjennom

rammeoverføringer og ordinær skatteinngang ikke er tilstrekkelige for å dekke kommunenes oppgaver. Disse medlemmer påpeker at kommunesektorens inntekter fra eiendomsskatt har økt fra 8,9 mrd. kroner i 2013 til 14,7 mrd. kroner i 2019 ifølge svar fra Finansdepartementet den 23. oktober 2020 på budsjettspørsmål fra Senterpartiet. Disse medlemmer understreker at den beste måten å få bort eiendomsskatt på er å øke overføringene til kommunene, slik at de kan gjøre nødvendige investeringer og tilby gode tjenester til innbyggerne uten eiendomsskatt.

Disse medlemmer mener det er grunnleggende viktig at kommunene gis lokalt handlingsrom, også over skattlegging. Eiendomsskatt er en av svært få inntekter lokalpolitikkerne i realiteten selv får over, og som velgerne kan ta stilling til gjennom lokalvalg.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at eiendomsskatten er usosial skatt som rammer uten hensyn til inntekt, livssituasjon eller gjeldsbelastning. For mange oppleves skatten som svært krevende, og den rammer unge i etableringsfasen, uføre, lavtlønnede og minstepensjonister.

Disse medlemmer mener kommunene må bli bedre på å effektivisere driften sin fremfor å skattlegge innbyggerne sine. Det er tydelig at mange kommuner har et betydelig forbedringspotensial når det gjelder dette. Disse medlemmer mener det er en utfordring at det for mange kommuner blir for enkelt å velge eiendomsskatt fremfor å gjøre prioriteringer i eget budsjett.

Disse medlemmer mener det er et gode i seg selv at folk får beholde mer av sin egen inntekt, og er derfor stolte over at makssatsen i eiendomsskatten har blitt senket ved flere anledninger de seneste årene. Eiendomsskatt er skatt på midler som har vært beskattet tidligere. Disse medlemmer mener en bolig skal være et hjem og ikke skatteobjekt.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Vedtak til lov

om opphevelse av lov 6. juni 1975 nr. 29 om eiendomsskatt til kommunane (fjerning av eiendomsskatten)

I

Lov 6. juni 1975 nr. 29 om eiendomsskatt til kommunane oppheves.

II

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer, likevel senest 1. januar 2024.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Rødt påpeker at regjeringspartiene og Fremskrittspartiet i flere omganger har innskrenket det lokale handlingsrommet gjennom å redusere maksimalsatsen for eiendomsskatten. På prinsipielt grunnlag

har disse medlemmer vært imot denne begrensningen i det kommunale selvstyret.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet har på samme prinsipielle grunnlag vært imot å innskrenke adgangen til å lokalt fastsette den kommunale delen av formuesskatten, slik som foreslått i Dokument 8:108 L (2020–2021).

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til sine merknader i Innst. 4 L (2020–2021), der det foreslås å øke maksimal eiendomsskattesats for bolig og fritidsbolig til 7 promille og gjeninnføre eiendomsskatt på verk og bruk, og viser videre til egne merknader og forslag om en mer sosial eiendomsskatt i Innst. 405 S (2018–2019).

Forslag fra mindretal

Forslag fra Framstegspartiet:

Forslag 1

Vedtak til lov

om opphevelse av lov 6. juni 1975 nr. 29 om eiendomsskatt til kommunane (fjerning av eiendomsskatten)

I

Lov 6. juni 1975 nr. 29 om eiendomsskatt til kommunane oppheves.

II

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer, likevel senest 1. januar 2024.

Tilråding frå komiteen

Tilrådinga frå komiteen vert fremja av medlemene frå Arbeidarpartiet, Høgre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Kristeleg Folkeparti, Miljøpartiet Dei Grøne og Raudt.

Komiteen har elles ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjere følgjande

vedtak:

Dokument 8:163 L (2020–2021) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Helge André Njåstad, Åshild Bruun-Gundersen, Bård Hoksrud, Roy Steffensen, Himanshu Gulati, Tor André Johnsen, Bengt Rune Strifeldt, Sivert Bjørnstad, Erlend Wiborg og Ellen Eriksen om å fjerne eiendomsskatten innen 2024 – vert ikkje vedteke.

Oslo, i finanskomiteen, den 4. mai 2021

Mudassar Kapur

leiar

Ingrid Heggø

ordførar

VEDLEGG

Finansministeren

Stortingets finanskomite
Stortinget
Karl Johansgate 22
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
21/2016 -

Dato
14.04.2021

Dokument 8:163 L (2020-2021) Forslag fra stortingsrepresentantene Njåstad, Bruun-Gundersen, Hoksrud, Steffensen, Gulati, Johnsen, Strifeldt, Bjørnstad, Wiborg og Eriksen om oppheving av eiendomsskattelova

Jeg viser til brev av 6. april 2021 der det bes om min uttalelse til ovennevnte forslag om oppheving av lov 6. juni 1975 nr. 29 om eiendomsskatt til kommunane (eiendomsskattelova) innen 2024.

Eiendomsskatten er kommunal. Utskrivingen hører under det kommunale selvstyre, og det er kommunestyret i den enkelte kommune som avgjør om det skal skrives ut eiendomsskatt i kommunen.

Loven inneholder flere ulike utskrivingsalternativer med hensyn til hvilke typer eiendom som skal omfattes av skattleggingen. De sentrale kategoriene av eiendom er bolig- og fritidseiendom, næringseiendom, samt en kategori bestående av kraftanlegg, vindkraftverk, kraftnettet og anlegg omfattet av særskattereglene for petroleum. Ett av alternativene gir adgang til utskrivning av eiendomsskatt på all fast eiendom i kommunen.

I 2021 skriver 321 av 356 kommuner ut eiendomsskatt, hvorav 233 skriver ut eiendomsskatt i hele kommunen. Av de øvrige 88 kommunene skriver 42 kommuner ut eiendomsskatt bare på kraftanlegg/-nett, vindkraftverk og petroleumsanlegg, mens 46 kommuner skriver ut på øvrige utskrivingsalternativer. Kommunenes samlede eiendomsskatteinntekter var om lag 14,8 mrd. kroner i 2020, hvorav 7,2 mrd. kroner var eiendomsskatt på bolig og fritidsboliger.

Stortinget har de senere årene vedtatt flere innstramminger i kommunenes muligheter til å skrive ut eiendomsskatt. Med virkning fra 2021 er den maksimale skattesatsen for bolig- og fritidseiendom redusert til fire promille. Fram til 2018 var denne på syv promille. Fra 2020 er det innført en obligatorisk reduksjonsfaktor på 30 prosent ved verdsettelsen av slik eiendom. Videre fases eiendomsskatten på maskiner og tilbehør i tidligere «verk og bruk» ut over syv år fra og med 2019.

Kommunene har siden 2014 hatt adgang til å benytte formuesgrunnlagene (Skatteetatens boligverdier) ved verdsettelsen av boligeiendom. Metoden innebærer at boligverdien fastsettes årlig. Både ved denne metoden og ved kommunal taksering er det anledning til å klage over verdsettelsen. Dette vil normalt medføre at den typen feil ved verdsettelsen som forslagsstillerne har pekt på, rettes opp.

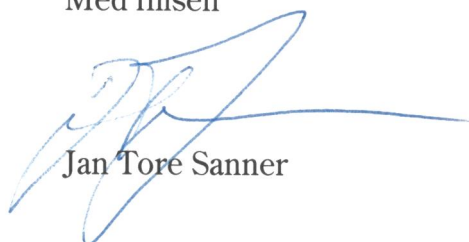
Representantforslaget innebærer å oppheve eiendomsskatten i sin helhet senest fra 2024, men argumenterer utelukkende med utgangspunkt i eiendomsskatt på bolig- og fritidseiendom. Som det framgår ovenfor, omfatter eiendomsskatten også næringsseiendom, kraftanlegg, vindkraftverk, kraftnett og petroleumsanlegg mv. Inntektene fra eiendomsskatten inngår ikke i inntektsutjevningssystemet for kommunene, og for noen kommuner utgjør inntektene fra eiendomsskatten en betydelig del av kommunebudsjettet.

En opphevelse av eiendomsskattelova fra 2024 kan ha store økonomiske konsekvenser for enkeltkommuner, særlig for vannkraftkommuner og kommuner som er vertskap for store petroleumsanlegg. Disse konsekvensene er ikke vurdert nærmere i representantforslaget.

Betydelige endringer i eiendomsskatten (herunder avvikling av hele skatten) må etter min mening ses i sammenheng med eventuelle andre endringer i finansieringen av kommunesektoren. Dette ligger utenfor behandlingen av et Dok. 8-forslag. Sist gang eiendomsskatten var gjenstand for en mer omfattende vurdering var i NOU 1996: 20 *Ny lov om eiendomsskatt*. Jeg minner også om at OECD peker på at skattleggingen av bolig er for gunstig i Norge. En eventuell avvikling av eiendomsskatten vil redusere en lempelig boligbeskatning ytterligere.

Sett hen til dette finner jeg ikke å kunne anbefale forslaget i Dok. 8:163 L (2020-2021) om allerede nå å vedta at eiendomsskatten skal avvikles senest innen 2024.

Med hilsen

Jan Tore Sanner

